

80-LETNICA ČASTNEGA NAČELNIKA GRS

DANILO ŠKERBINEK

Bineta, kot mu pravi planinska srenja, poznamo kot planinskega delavca, reševalca, člana GRS in načelnika komisij za Gorsko reševalno službo Slovenije.

Rodil se je 23. februarja 1921 na Duplici pri Kamniku čevljarju **Ivanu** in **Franciški Vengust**, rojeni **Majdič**. Osnovno šolo je obiskoval v Kamniku, se izšolal za strojnega ključavničarja in delal v takratni tovarni Remec (danes Stol) v Duplici.

Še kot vajenec se je vključil v revolucionarno gibanje, postal leta 1940 član SKOJ in tega leta sodeloval v okolici Kamnika v napisni akciji proti tedanjemu režimu.

Bine Vengust je nosilec partizanske spomenice 1941. V partizane je šel 27. julija 1941, septembra 1942. je bil sprejet v KPS. Sprva je deloval v Kamniškem odredu, nato v Šerčerjevem bataljonu in brigadi ter v Kokrškem odredu.

Leta 1943 je v Kamniškem okraju pričel organizirati partizanske tehnike, leta 1944 je bil načelnik odseka pokrajinske tehnike Gorenjske, ob končani vojni je bil načelnik OZNE pri Devetem korpusu za Primorsko. Dosegel je čin podpolkovnika. Po vojni je delal v organih za notranje zadeve v Novi Gorici, Mariboru in Ljubljani. Nazadnje je bil načelnik odseka Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani.

Leta 1958 je začel delati v gospodarstvu. Zaposlil se je v Inštitutu Jožef Stefan. Vrsti tamkajšnih strokovnjakov je omogočil specializacijo in študij v inozemstvu. Nato je prevzel vodenje tovarne Telekomunikacije in bil eden od nosilcev združive električnih dejavnosti v novo podjetje Iskra.

Od leta 1962 do 1976 je bil glavni direktor Združenih papirnic Ljubljana (danes Papirnica Vevče). Pod njegovim vodstvom so prenovili eno od najstarejših papirnic v tem delu Evrope, naslednico še starejše proizvodnje papirja na tem področju. V času njegovega direktorovanja so tam postavili sodoben papirni stroj za izdelavo visoko kvalitetnih grafičnih papirjev, zgradili obrat za izdelavo tapet in novo industrijsko toplarno. Papirnica se je s svojimi proizvodi ponovno odločno zavihtela med najpomembnejše izvoznike papirnih izdelkov za zahtevne tuje trge.

Od leta 1966 do 1976 je vodil slovensko in jugoslovansko združenje papirne industrije, v tem času je izpopolnjeval svoje znanje v Združenih državah Amerike, prišel v tesnejši stik z založništvom, kar je dalo spodbudo, da je v Vevčah uvedel proizvodnjo kvalitetnih premazanih papirjev za luksuzne umetniške knjižne izdaje. Več let se je s strokovnimi članki vključeval v razprave o papirništvu.

V Vevčah je sprožil in realiziral nekaj trajnih zamisli: ureditev papirniškega trga, spomenika padlim papirničarjem in **F. Terpinu**, knjigo **M. Kokalja** »Vevški pa-

priničarji za svoje pravice«, obnovo kulturnega in adaptacijo godbenega doma in vseskozi podpiral delovanje Papirniškega pihalnega orkestra Vevče.

Od leta 1976 do 1980 je deloval v Skupščini mesta Ljubljane in bil dva mandata predsednik Izvršnega sveta te skupščine. V tej funkciji je uveljavil smiselno in sistematično obnavljanje in prenavljanje stare Ljubljane po načelu: mesto naj se prenovi, arhaična podoba naj se ohrani, obvaruje naj se zgodovinska vrednost objektov skupaj z okoljem. Dajal je številne pobude, nekatere akcije je tudi osebno vodil, omogočal dotacije za spomeniško varstvene posege, med drugim Magistrata, ureditev Viteške dvorane v Križankah, obnovo Ljubljanskega gradu, ureditev površin za pešce v centru (Nazorjeva, Čopova ulica, Ribji trg, Cankarjevo nabrežje), pokopaliških površin in objektov (predsednik gradbenega odbora za izgradnjo krematorija) na Žalah v Ljubljani. Bil je tudi predsednik koordinacijskega odbora za čisto in zeleno Ljubljano in vodja gradbenega odbora za izgradnjo biološkega središča v Ljubljani. S svojo dejavnostjo je segel tudi v širšo okolico Ljubljane, predvsem na Veliko planino (ohraniti krajinsko podobo smučarskega centra in zimovišča, zasnova arhitekture **V. Kopač**). Bil je tudi predsednik odbora za obnovo gradu na Fužinah. Bil je član več političnih forumov, od 1959. do 1968. član CK ZKS, od marca 1980. do 1982. predsednik občinske konference ZKS Ljubljana Center.

Bine – planinec je že pred drugo svetovno vojno kot samohodec ali v manjših družčinah obiskoval gore, pa tudi najvišje alpske vršace nad Kamnikom. Član PD Kamnik je postal leta 1936. Že takrat je bil tudi navdušen smučar; kasneje je navezal stike s smučarskim klubom v Mariboru, opravil kadrovske smučarske tečaj in pomagal smučarjem v mestu ob Dravi pri organizaciji prvih smučarskih tekmovanj. Po preselitvi v Ljubljano se je še bolj posvetil goram in smučanju, zla-

sti visokogorskemu turnemu smučanju. Že kmalu po vojni je kot prvi presmučal Turski žleb nad Okrešljem. Najdemo ga tudi med organizatorji in vodji republiških turnosmučarskih pohodov.

Snežna ujma leta 1952 ga je kot pripadnika Ministrstva za notranje zadeve in dobrega smučarja pripeljala v Bovec in v Zgornjo Soško doino, kjer je s svojo preudarnostjo veliko prispeval k odpravi posledic divjanja narave.

V Gorsko reševalno službo je bil sprejet leta 1953. Kasneje je bil kot predstavnik Ministrstva za notranje zadeve imenovan v komisijo za GRS, saj je bilo med obema več stičnih področij dela. Poskrbel je, da so bile reševalcem na voljo sredstva zvez takratne MNZ in milice. Posodobljen je bil tudi sistem za obveščanje preko milice v primeru gorske nesreče.

V tem obdobju je mnogo prostega časa posvetil različnim dejavnostim v gorah, alpinizmu, še posebej visokogorskemu smučanju, kajakaštvu, pa tudi drugim športnim aktivnostim.

Ko je **dr. Miha Potočnik** leta 1965 na Krvavcu želel odločiti načelnštvo nad slovensko Gorsko reševalno službo, reševalci niso imeli večjih težav z iskanjem naslednika.

Kot njegov predhodnik je tudi Bine vedno izkazoval polno zaupanja sodelavcem ter tako ustvaril dobro utečno delovno skupino. Vsak načelnik (tako podkomisije kot postaj) je bil vselej v širokem obsegu svoboden pri delu in odločanju, vezan na skupaj dogovorjeno politiko in sklepe ustreznih organov. Pustil je delati, delo je usmerjal, sodelavci pa njegovega zaupanja niso zloračili. Naredili so mnogo več, kot bi pod kakršno koli silo. Zato mu gre vsa zahvala.

V svojem večkrat potrjenem mandatu kot načelnik Komisije za GRS je spričo razgledanosti in poznavanja problematike veliko, da ne rečem bistveno prispeval k dogajanju v GRS. Bil je soustvarjalec dogovorov z nekaterimi republiškimi organi: Sekretariatom za notranje zadeve in ljudsko obrambo oz. civilno zaščito, Zdravstveno in Zavarovalno skupnostjo, Zavarovalnico Triglav in Rdečim križem Slovenije. S tem je službi zelo olajšal delo. Tudi z normativnimi in organizacijskimi akti je uredil delo službe.

Utrdil in dopolnil je sodelovanje z reševalnimi službami v takratni Jugoslaviji ter jim nudil pomoč pri vzgojnoizobraževalnem delu.

Pod načelovanjem B. Vengusta se je še okrepilo odpiranje in povezovanje slovenske GRS z reševalnimi službami onkraj državnih meja. Zelo so se utrdili stiki s tujimi reševalnimi službami, zagovarjal in zahteval je aktivno sodelovanje naših predstavnikov na mednarodnih tečajih, seminarjih in v IKAR. Takšna praksa v delu GRS je privedla do njene še večje razpoznavnosti.

Že leta 1969 je vpeljal v slovensko GRS letalsko reševanje in v začetku sedemdesetih let Komisijo za GRS organiziral po zgledu Mednarodne komisije za reševanje v gorah IKAR. Z razpredenim strokovnim delom po podkomisijah in možnostjo sodelovanja delavljnih in sposobnih gorskih reševalcev je dvignil slo-

vensko GRS na svetovno raven. Kot takšno nas je leta 1982 ocenila IKAR na svojem rednem vsakoletnem zasedanju, ki je bilo to leto v Bovcu.

O GRS, njenem delu in pomenu je pisal v strokovnih in javnih glasilih. S tem je še prispeval k strokovnosti in javnosti službe.

Leta 1972 je vodil uspešno jugoslovansko alpinistično odpravo na Pik komunizma v Pamirju.

Odločilen je njegov delež pri ustanovitvi planinskih društev Rašica, Vevče in Sladki vrh.

Dolga leta je bil tvorni član Izvršilnega, Upravnega in kasneje Glavnega odbora PZS, član častnega razsodišča PZS, bil je strokovni izvedenec v več gorskih nesrečah in se še danes, kadar le uspe, udeleži sestankov matične postaje in Komisije za GRS.

Po 18 letih uspešnega načelnikovanja se Binetovo delo in sodelovanje v GRS seveda ni končalo. Dolga leta je zastopal GRS v Loteriji Slovenije in drugih organizacijah. Z njemu lastno doslednostjo in pravičnostjo je v organih Loterije tudi v dobro drugih koristnikov sredstev Loterije deloval uspešno.

Častni načelnik GRS Slovenije ob zasedanju IKAR v Bovcu

Bine Vengust ob svoji 75-letnici

Bine je rad aktivno sodeloval tudi v brezštevilnih drugih delovnih odborih in sestavah GRS, kjer se je pač pokazala potreba po sodelovanju. Pri vsem tem seveda nikakor ni šlo za rutinsko udeležbo na sestankih, temveč za zelo aktivno pomoč in oporo pri izvajanju življenjsko pomembnih odločitev. Naj so bile te odločit-

ve v obliki dela in v praktičnem sodelovanju, financiranju, spremembah ali uvajanju novih zakonov, pravil, radijskih zvez GRS ali varstvu pred snežnimi plazovi, povsod je imel priložnost, da prispeva svoj delež znanja in je to tudi storil.

Za vse navedeno aktivno in tvorno sodelovanje v delu GRS mu je zbor reševalcev leta 1987 podelil posebno priznanje in ga imenoval za častnega načelnika GRS. V času načelnikovanja, pa tudi kasneje je sodeloval ali vodil priprave in tisk strokovne reševalne in druge literature, kot npr. Reševalni priročnik, kasneje separate tega gradiva, prevod knjige **dr. W. Phlepsa** o urgentni prvi pomoči, gradivo za knjigo Slovenski gorski svet in drugo. S svojo zagnanostjo in prispevki je sodeloval pri nastanku 1. in 2. jubilejnega zbornika GRS, bil je urednik, oblikovalec in soavtor prispevkov v 3. jubilejnem zborniku GRS, tehnični urednik publikacije Gornikov svetovalec in je odločilno pripomogel pri izdaji teh in številnih drugih publikacij.

Brez slehernih prekinitev »reševalne delovne dobe« pa ga še danes srečujemo med tistimi reševalci, ki si znajo sami najti in poiskati delo ter ga tudi uspešno opraviti.

S svojo veliko voljo in vnemo nas je Bine presenetil in navdušil tudi pred nekaj leti, ko je končno uresničil svojo željo in se leta 1986 po upokojitvi kot redni študent vpisal na Filozofsko fakulteto na študij umetnostne zgodovine. Marsikateri izpit je opravil z najvišjo možno oceno. V diplomskem delu je odkril podatke, ki

Gore so del kulture

V Celovcu so sredi lanskega novembra slovesno proslavili 100-letnico organiziranega planinstva med Slovenci na Koroškem. Napovedali so uspešno prihodnost Slovenskemu planinskemu društvu Celovec, ki je skupaj s Slovensko prosvetno zvezo izdalo almanah »Na planine vleče me srce«.

Med gosti iz Slovenije so bili tudi slavnostni govornik in hkrati velik ljubitelj gora **dr. Matjaž Kmecl**, podpredsednik Planinske zveze Slovenije **Franc Ekar**, ki je koroškimi planinskim prijateljem izročil priznanje, in nekateri gorenjski planinci, zlasti iz Planinskega društva Kranj in Dovje Mojstrana.

Dr. Matjaž Kmecl je poudaril, da je planinstvo vsa leta trdno stalo ob strani slovenstvu in mu je bilo opora, danes pa s sodelovanjem z nemškimi društvi in društvi iz Slovenije presega meje in podira predsodke. Slovensko planinsko društvo Celovec je namreč včlanjeno tako v Zvezo avstrijskih alpskih društev kot tudi v Planinsko zvezo Slovenije. Mnogim bolj ali manj znanim planincem gre zahvala, da je društvo nastalo in ostalo. To sta med drugimi zanesljivo ustanovitelja društva **Alojzij Knafelj**, tajnik Ziljske podružnice Slovenskega planinskega društva (po njem se, kot je splošno znano, imenuje znamenita rdečebelna markacija), in **dr. Josip Oblak**, tajnik Koroške podružnice, kasneje pa so breme organizacije in vo-

denje prevzeli sedanji častni predsednik **Lubo Urbajs**, **Tonči Miklavčič**, **Franc Rehsmann**, **Danilo Kupper** in **Franc Kropivnik**, sedaj pa **Hanzi Lesjak**.

Hanzi Lesjak prejema priznanje, ki ga je Slovenskemu planinskemu društvu Celovec ob 100-letnici izročil podpredsednik PZS Franc Ekar.